

føre en hel del af disse forslag, uden at de kobles direkte til de foreståede strukturerendringer. Der foreligger således et stort arbejde som ikke bør gå tabt i FNC-rapportens øvrige problemer.

### Forudsætningerne for en alternativ forvaltningsreform

Vores hidtidige analyse viser, at det foreliggende forslag til strukturerendringer af den færøske offentlige forvaltning, ikke opfylder de krav som bør stilles til en reform, der får så vidtrækkende konsekvenser, som der lægges op til.

Desuden er modstanden mod forslaget stor, og selv om denne delvis bygger på misforståelser, bliver det meget svært at skabe den nødvendige arbejdsro for at gennemføre reformen. Men det er ikke i denne konstatering, at hovedproblemet i reformen ligger. Det afgørende problem er, at man ud fra påståede effektivitets-hensyn straks fastlægger en særdeles stærk central funktions- og beslutningsstruktur, som vi stærkt betvivler det hensigtsmæssige i. Centralisering af en forvaltning er ikke - og har aldrig været - nogen garanti for at forvaltningen automatisk forøger sin effektivitet. Hvis dette var tilfældet, kunne man f.eks. *a priori* forudsætte, at den sovjetiske forvaltning var særdeles effektiv.

Spørgsmålet er derfor, om det er muligt at få den færøske forvaltningsreform ud af det dødvande som den er havnet i. I realiteten er den sandsynlige udgang på det nuværende dilemma enten, at politikere forsøger at tvinge reformen igennem i dens nuværende form; eller at den bliver fuldstændig forkastet.

Efter vores opfattelse er begge muligheder katastrofale!

Vores forslag er, at reformprocessen fortsættes med udgangspunkt i visse dele af FNC-rapporten. Den i særdeleshed vigtigste forudsætning for gennemførelsen af reformen er at skabe de principielle politiske forudsætninger for - og rammer om - hvordan den offentlige forvaltning på Færøerne skal se ud. Her skal man lære af FNC-rapporten, hvor man først påbegynder arbejdet med reformen, og bagefter forsøger at skaffe politisk opbakning til den!

De politiske målsætninger bør indeholde en konkret prioritering af, hvilke dele af forvaltningen har størst behov for reformer, og hvilke

en tidsramme reformarbejdet skal have. Efter vores opfattelse er dette den eneste metode til at undgå, at havne i den samme umulige situation som FNC-projektet er havnet i. Her bør politikkerne iøvrigt skelne til, hvordan det igangværende arbejde med kommunalreformens er organiseret.

### Færøerne - en mikrostater

Udgangspunktet for vores forslag er, at man fastholder enhedsmodellen (general-direktorat, institution), og udbygger de gode og konkrete forslag som FNC-rapporten også indholder. Derudover bliver man nødt til at foretage en stærk prioritering af analysearbejdet, hvori en komparativ sammenligning overfor andre forvaltningssystemer end Danmarks bør indgå.

Det henvises til, at Færøerne er et lille samfund med ganske særlige problemer, bl.a. ressourcemæssige. Men rent faktisk er der foretaget analyser af samfund som er direkte sammenlignelige med Færøerne, og en del af disse analyser går under betegnelser "mikrostatsanalyser" eller "samfundsanalyser".

En mikrostater defineres normalt som en stat, hvor befolkningens størrelse er mindre end 1-1,5 mill. Grunden til at forskningen finder fænomenet "mikrostater" interessant er netop de særlige problemer som mikrostater har, og som ikke kan findes i småstater og store stater. Disse problemer er i høj grad relateret til politiske og administrative forhold.

I en analyse af offentlig administration i mikrostater i Stillehavet påviser australieren David Murray, at der er store vanskeligheder i at indføre ad-ministrative strukturer fra små- og store stater, til mikrostater. Et af de væsentligste problemer er, at de små forhold er årsag til, at den formelle regelrette forvaltning nedbrydes af samfundets uformelle strukturer (konsekvensen er f.eks. "vinar- og kenningar-politikur"). David Murray påviser også, at forvaltningen i mikrostater almindeligvis placeres i et geografisk hovedområde, og dette skaber automatisk utilfredshed i yderområdene.

Et logisk spørgsmål er derfor, om dette ikke præcis er tilfældet på Færøerne? Hvis svaret er ja, bør en forvaltningsreform sigte mod

decentralisering i stedet for den centralisering som FNC-rapporten lægger op til. Hvis anbefalingerne fra FNC-rapporten gennemføres, risikerer den færøske forvaltning således at stå med endnu større problemer om nogle få år.

### Politikere, forvaltning og borgere

De mekanismer der kan sikre en mere decentral udvikling er f.eks. organiseret via netværk, ad-hoc-organisering, projektsamarbejde m.v. For at sikre en sådan organiseret kræves der centrale organer og beslutningstyper, men disse vil være af en helt anden karakter end de hierarkiske organisationsformer vi har givet så hård en kritik.

Dette ville også kræve, at de lokale forvaltninger mere aktivt blev inddraget i omstruktureringssarbejdet.

I FNC-rapporten findes ingen konkrete anvisninger til, hvordan forholdet mellem den centrale forvaltning og den lokale forvaltning (kommunerne) bør være i fremtiden. I februar måned 1995 fremlagde en færøsk embedsmandsgruppe et i-øvrigt udmærket - forslag til kommissionen for en ny kommunalreform, hvor man netop fastslår nødvendigheden af:

Spurningurin um, hvussu ein nýggjur kommunubýgnadur eigur at vera skipaður, er tí í stóran mun ein spurningur um leiklutin hjá miðfyrisingini øðrumegin og kommunustyrnunum hinu-megin, við altítt til uppgávu-byti, fyrising, regluglýring, heimildir v.m.<sup>1)</sup>

Den stærke centralisering som FNC-rapporten lægger op til vil resultere i, at det nuværende stærkt begrænsede kommunale selvstyre yderligere vil forminskes. Vores forslag er derfor, at arbejdet med kommunalreformens integreres i arbejdet med forvaltningsreformen, således at begge projekter danner grundlaget for en samlet reform af Færøernes forvaltningsstruktur!

I øvrigt under vi os over, at FNC-rapporten aldeles ikke tager hensyn til disse aspekter, idet der er et personssammenfald mellem FNC's færøske stab, og kommunalreform-arbejdsgruppen!

Hvis vi samtidig husker på, hvor stærke følelser konflikter mellem de forskellige lokalområder på Færøerne kan vække, ville en integration af de to reformarbejder automatisk

medvirke til, at det politiske system i langt højere grad bliver forpligtet til at engagere sig i reformerne, fordi disse jo har store konsekvenser for deres lokalområde (valgkredse). Den politiske debat ville samtidig blive langt mere seriøs, fordi landspolitikkerne nu bliver tvunget til at deltage i diskussionen af, hvordan den offentlige administration i deres eget lokalområde skal indrettes.

Samtidig kan man via de ovennævnte principper og arbejdsformer inddrage og lære af erfaringerne ude i lokalområdene, som f.eks. er særdeles vigtig i den sociale planlægning. Disse forslag vil efter vores opfattelse skabe en effektiv integration mellem politik, forvaltning og borger, som er den absolutte forudsætning for den nødvendige legitimering i forbindelse med det utvivlsomt nødvendige omstrukturingsarbejde af den samlede færøske forvaltning.

<sup>1)</sup> Se indledningen til rapportens konklusioner (Niðurstøður) s.1

<sup>2)</sup> dvs. forslagene til strukturerendringer, som er optrykt i "Niðurstøður", samt de andre konkrete forslag.

<sup>3)</sup> Niðurstøður s.1

<sup>4)</sup> ibid. s.4

<sup>5)</sup> ibid. s.4

<sup>6)</sup> ibid. s.5

<sup>7)</sup> ibid. s.5

<sup>8)</sup> Se f.eks. Eyðfinn Heinesen "En komparativ analyse af Færøernes og Grønlands centraladministrations opbygning og beslutningsproces" s.47f

<sup>9)</sup> "Analysa" s.6

<sup>10)</sup> ibid. s.9

<sup>11)</sup> ibid. s.10

<sup>12)</sup> ibid. s.10f

<sup>13)</sup> ibid. s.11

<sup>14)</sup> ibid. s.12ff

<sup>15)</sup> ibid. s.14

<sup>16)</sup> ibid. s.14

<sup>17)</sup> ibid. s.15

<sup>18)</sup> ibid. s.15f

<sup>19)</sup> jvf. f.eks. erfaringerne fra 80'erne med den danske sammenlægning af Told & Skat, samt den aktuelle krise på Rigshospitalet

<sup>20)</sup> "Analysa" s.13

<sup>21)</sup> Bygnaðarbrotynging í Landsfyrisingini s.33

<sup>22)</sup> ibid. s.43, s.45

<sup>23)</sup> "Upprit í sambandi við kommissionum um nýggja kommunala skipan", februar 1995, s. 13.

## Barnalega!

- Ert tú 11 ár?

- Kundtú hugsað tær at upplivað ein mánað á eini altjóða barnalegu?

- At vera saman við børnum og vaksnum frá øðrum londum?

- Fáa vinir úr allari verðini?

### Hvat er ein barnalega?

A eini barnalegu luttaka millum 10 og 12 ymisk lond. Flestu londini luttaka við eini delegatión við tveimum gentum og tveimum dreingjum, ið eru 11 ár, og einum vaksnum leiðara, ið er yvir 21 ár. Harafturat er so ein bólkur á leguni, ið skipar fyrri tí praktiska, so sum høli, mati og útførdum. Hesi eru øll vaksni og koma vanliga frá tí landinum, sum barnalegan verður hildin í. Eisini eru einir seks ungdomsleiðarar á leguni, ið hjálpa til við at spæla við og ansa eftir børnunum. Hesi eru 16-17 ára gomul og koma eisini frá ymiskum londum.

A leguni verða spæld spøl úr allari verðini. Onkuntíð verður farið túrar, og øll londini hava eitt kvøld, har tey siga frá og vísa ymiskt úr teirra landi. Hvørt ár eru uml. 60 legur runt um í verðini.

Um tí vilja vita meira, so skrivtú til

**CISV - Altjóða Barnalegur,**  
Kongagøta 11, Box 1127, 110 Tórshavn

Í ár er pláss eftir til legurnar í Svøríki og Finnlandi, til nakrar dreingir, ið eru 11 ár

Eisini er pláss fyrri fyra børnum til eina Mini-legu í Svøríki frá 1.-5. juli. Henda legan kostar bert 1.700 kr. fyrri bæði ferðing við flogari og upphald.

Vit hava eisini pláss fyrri leiðarum. Leiðararnir gjalda ikki sjálvir ferðaútreiðslurnar, men teir skulu vera yvir 21 ár, og hava ábyrgdina av at børnini eru fyrrreikað áðrenn og skal kunna taka sær av fyra børnum í ein mánað.

Teknið tykkum hjá: Eyðbjørg Djurhuus, Hvítanes.

### Hvat er CISV?

CISV stendur fyrri Childrens International Summer Villages.

CISV er ein altjóða felagsskapur, ið er óheftur politiskt og átrúnaðarliga, og arbeidir undir UNESCO. CISV arbeidir við at skapa frið í heiminum igjøgnum børnini. Hetta verður gjørt við ymiskum aktivitetum fyrri børnum og ungum úr teimum 63 limalöndunum. Luttakarnir læra at skilja og viðurkenna mentanina hjá øðrum børnum og ungum og teirra máta at liva uppá.

### Hvørji eru vit í CISV?

Vit, ið longu eru limir í CISV í Føroyum, eru úr 10 ára aldri. Børn og ung í CISV hava flestu luttíðir í einum ella fleiri aktivitetum, ið CISV skipar fyrri. Hesi eru: barnalegur, summarlegur, Interchange, ungleiðar og seminarlegur. Eisini verða vikuskiftislegur fyrriskipaður.

Tey vaksnu í CISV luttaka sum leiðarar í aktivitetunum, ella tey rætta eina hjálpanðir hond í tí dagliga arbeidinum, antin lokalt, innanlands ella uttanlands - og alt arbeidi er sjálvboðið.

## Eingin prinsur

15. mai skrivaði landsstýrið til Friðrikk Krúnprins og beyð honum at koma til Føroya at vitja í summar.

Men mánadagin komu avboð av Amalienborg.

Friðrikkur Krúnprinsur sigur seg ikki hava stundir at koma til Føroya í ár, men hann vil fegin koma seinni, tá tað liggur fyrri hjá báðum pørtum.

## PIZZA-VINIR

Hevur tú hug at fáa eina ella fleiri PIZZA inn á gólvíð, so ring tílf. 18866, og tú hevur PIZZA'na innan ein tíma.

Vit í PIZZARIA royna altíð at hava kostnaðin so lágan sum møgult, soleiðis at kundin bert rindar 30 kr. fyrri heimkoyringina. Hetta tilboð er tó bert galdandi fyrri viðskiftafólk í Tórshavn.

Vit vóna, at hetta tilboð kemur væl við.

**PIZZARIA - Tlf. 18866**

## GÓLV-TÆNASTAN

Alt innan gólv...  
Ókeypis tilboð verða givin.  
Vit ferðast um alt landið

Skemmingsgøta 19 100 Tórshavn  
Tlf. 18875 - 88875  
Fax 18809

**Reyði Krossur Føroyar**  
tekur ímóti gávum á Giro og í øllum peningastovnunum til KREPPUJÁLPA